

Szépművészeti Múzeum. – Budapešť má taky podzemní vlak, ačkoliv má jenom jeden jediný vagón. Dostanu se jím k hrobu neznámého vojáka a téměř až před schody muzea umění. Necestuji kvůli muzeím umění, divadlům, pamětihodnostem. Cestuji kvůli cestování samotnému, - hledám život a lidi tohoto dne. – Ale někde v katalogu mi zableskne před očima Gauguinovo jméno, a já se musím jít podívat.

Obcházím nejdřív starou galerii, - sbírku obrazů starých mistrů. Zůstávám lhostejný, svou stoletou patinou na mne nedokáže zapůsobit tak, jako působí na nějaké německé a americké ženy. Ty chodí od obrazu k obrazu a v mezích mrkají do muzejního katalogu. A když bez povšimnutí obejdou nějaké oceňované mistrovské dílo, vracejí se k němu spěšnými kroky a nenápadně pošilhávají kolem jakoby zasaženy špatným svědomím.

Jedině nějaké Giorgiho vyobrazení muže mne dokáže probudit svou atmosférou, - citlivá, téměř ženská bledost, zvnitřku rozpálené fanatické vytržení, - mnich? kněz? fanatik? – V tomhle momentě by to mohl být třeba i vrha

bomb odsouzený k elektrickému křeslu, který ví, že štěstí lidstva je v jeho víře.

Břehovská

Potřeboval bych úplně jinou náladu, než mám teď, abych se mohl opravdu ponořit a vcítit do toho, co vidím. Jsem příliš neklidný, příliš fascinovaný životem.

Přesunu se do nové galerie. Tam nejsou žádní návštěvníci. Můžu v klidu sám kroužit a hledat. Většina sbírky jsou práce maďarských umělců. Zajdu do sálu vyhrazeného pro nové francouzské umění. Je malý, ale díla jsou vybrána pečlivě. Matná krása Monetových barev, Cezannovy strnulé, silné čáry, Gauguinova naivně křehká, nadšená, primitivní exotika...

Gauguin mně zázračně učaroval. Jeho tragický umělecký příběh. Exotika Středozemního moře a Tahiti... Jeho malby vychází ze zastřených instinktů, prapůvodní obrazy, které chápeme, prožíváme, rozumíme jim podvědomě. Černá prasata.

Loudová

Potom jsem pozoroval duši maďarského národa. V umění, v hudbě, v literatuře lze lépe než kde jinde vycítit duši národa. – Je taky hodně lidí, kterým se lze naučit porozumět, až když vidíš, koho milují, jaké knihy obdivují, jakou hudbu nejraději poslouchají.

Podtónem maďarské duše je melancholie, - je tak moc mučení, tak moc únavy, tak moc mučednictví a únavy až k smrti. – Kuň padl na cestu a už nedokáže vstát, - malá unavená dívka jde po nekonečné cestě, - vlčí máky rostou po obou stranách cesty, červené, jasné vlčí máky. – Jen zřídka vidím štěstí a lehkost, jsou výjimkami, které zdůrazňují základní náladu.

Ale jsou také obrazy, ve kterých je klid, ve kterých se vše spojilo v tichou, osvobozenou harmonii, ve kterých není už žádný smutek ani problémy. Klid přírody a bezbřehé pusty. Vidím ji v několika velkých, kučeravých ovčích i ve stářím zářící tváři jakéhosi starého biskupa.

Kapušová

Café New-York - Kavárna umělců, - milionářská restaurace, stejně proslulá jako pařížské Café du Dôme. Dopoledne muži z filmové branže a neobsazené herečky, odpoledne spisovatelé a malíři, večer státníci, zbohatlíci a noční ptáci.

Decobra - spirituální, bouřlivý, sexuální, dráždivý, protivný Decobra, tak líný, že se ani neobtěžuje pořádně naplánovat své romány, - vždy několik měsíců v roce považuje Café New-York za svou domovskou kavárnu.

Je to opravdu podivuhodné psychologické spojení, když se bohémská chudoba tak často mísí s milionářským leskem. V záru noci se bok po boku pije šampaňské za 50 maďarských pengő a černá káva ze sklenice.

Café New-York - otevřené celou noc. Budapešť je druhá Paříž Evropy.

